

Damian JARNICKI

Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach

Wydział Humanistyczny

Institut Nauk Społecznych i Bezpieczeństwa

damian_jarnicki@onet.pl

Numer ORCID: 0000-0002-1573-6200

GREMIUM „ODPOWIEDZIALNOŚCI” I „WPŁYWU” – RADA BEZPIECZEŃSTWA ONZ W POLITYCE ZAGRANICZNEJ FEDERACJI ROSYJSKIEJ

ABSTRAKT: Organizacja Narodów Zjednoczonych może być dowodem zdolności integracyjnych ludzkości, lecz jednocześnie zwierciadłem wertykalnych i horyzontalnych bolączek. Jest organizacją newralgiczną dla światowego systemu bezpieczeństwa zbiorowego, która wielokrotnie w swojej historii podlegała krytyce. Wynika ona z podejmowanego przez jej krytyków niewywiązywania się ze swego uniwersalnego przeznaczenia, szczególnie w kwestii tak egzystencjalnej jaką jest bezpieczeństwo. Przyczyn domniemanej indolencji ONZ należy upatrywać w strukturalnych i funkcjonalnych aspektach jej organizacji oraz procedowania. Ważnym zagadnieniem implikującym określoną kondycję i wizerunek ONZ jest swoisty dualizm proweniencji przeznaczenia tej organizacji. Zasadzający się bowiem, z jednej strony na odpowiedzialności za losy świata, z drugiej strony na tendencjach do wpływania na jego losy przez główne państwa tzw. "piątki" Rady Bezpieczeństwa ONZ. W kontekście powyższych spostrzeżeń dokonana zostanie analiza znaczenia tego gremium w polityce zagranicznej Federacji Rosyjskiej.

SŁOWA KLUCZOWE: Rada Bezpieczeństwa ONZ, Federacja Rosyjska, polityka zagraniczna, dyplomacja, ład międzynarodowy

GREMIUM OF “RESPONSIBILITY” AND “INFLUENCE” – THE UN SECURITY COUNCIL IN FOREIGN POLICY OF THE RUSSIAN FEDERATION

ABSTRACT: The United Nations can be a proof of the integration capacity of humanity but at the same time a mirror of vertical and horizontal problems. It is a sensitive organization for the global collective security system, which is often subject to criticism. It results from the critics' failure to fulfill their universal destiny, especially in the existential issue of security. The reasons for the alleged UN indolence should be seen in the structural and functional aspects of its organization and procedure. An important issue implicating a certain

UN condition is a kind of dualism of provenance of the organization's destiny, based on one hand on responsibility for the fate of the world, on the other hand the tendency to influence its fate by the main states of the so-called "five" of the UN Security Council. In the context of the above observations, the specifics of the presence of the Russian Federation as one of the playmakers will be analyzed.

KEYWORDS: United Nations Security Council, Russian Federation, foreign policy, diplomacy, international order

WPROWADZENIE

Każdą głębszą – mniej lub bardziej produktywną refleksję społeczności międzynarodowej, dotyczącą światowej stabilizacji, szerzej – pokoju, poprzedzały lata traumatyczne. Niestety przyjęte w jej efekcie rozwiązania były tymczasowe powierzchowne, a finalnie fasadowe. Począwszy od XIX wieku aż do dzisiaj zauważalna jest postępująca kompaktowość bezpieczeństwa międzynarodowego. Wzrasta poziom systemowej integracji, która przekłada się na wzajemną zależność podmiotów i procesów w sferze międzynarodowej. Skutkuje to określonymi fluktuacjami bezpieczeństwa międzynarodowego.

„Kurczenie się” globalnego środowiska bezpieczeństwa (w którym zanika peryferyjność i autarkiczność) oraz wynikające z tego wyzwania wymagały kompleksowych, ambitnych i szeroko zakrojonych rozwiązań dotyczących zarządzania tymże środowiskiem. W toku ewolucji światowego systemu międzynarodowego wykształciły się dotąd dwa podmioty uniwersalnego bezpieczeństwa. Były to: Liga Narodów i Organizacja Narodów Zjednoczonych. Pierwszy z nich ukonstytuował się na gruzach wyniszczającej, pierwszej - czteroletniej globalnej konfrontacji zbrojnej. Niestety nie uchronił świata przed ponowną, jeszcze gorszą obstrukcją międzynarodowego pokoju, jaką były lata 1939-1945. Historia potrzebowała zaledwie 26 (a właściwie mniej – *vide*: 1933 – Mandżuria, 1935 – Etiopia) lat, by zweryfikować kolejne warianty globalnej architektury bezpieczeństwa, które obnażały takie mankamenty rozwiązań, jak: inercja w egzekwowaniu pokoju, parcelacja konsensusu wśród głównych geopolitycznych decydentów, czy przede wszystkim systemowa absencja najważniejszych państw¹. Nie pomagały również: penalizacja (delegalizacja) rozwiązań siłowych w stosunkach międzynarodowych, kolejne konferencje poświęcone pokojowi, zaczątki irenologii czy kolejne generacje i konwencje praw człowieka. Kolejne konstrukcje globalnej architektury bezpieczeństwa upadały, a ich projektanci, którymi są zazwyczaj mocarstwa rozpoczynały kolejne konceptualizacje, w międzyczasie zagarniając to, co się dało z pozostałości poprzedniego ładu.

Zdaje się, że konferencja w San Francisco w 1945 roku była pokłosiem refleksji najważniejszych światowych politycznych gabinetów - czy istnieje możliwość zbudowania systemu, który mógłby udźwignąć i amortyzować nowy zglobalizowany system bezpieczeństwa?

¹ *Vide* R. S. Sobel, *The League of Nations Covenant and the United Nations Charter: An Analysis of Two International Constitutions*, „Constitutional Political Economy”, Vol. 5. No. 2, 1994, s. 173-191, <http://sobelrs.people.cofc.edu/All%20Pubs%20PDF/The%20League%20of%20Nations.pdf> (20.10.2017).

System, którego nie trzeba „resetować” światowymi wojnami, z których wyłącznie nieliczni wychodzą z dodatnim bilans geopolitycznym?

Po ostatnim globalnym krachu miała zaistnieć tym samym nowa jakość w globalnym zarządzaniu. Lata 1945-2018 są bowiem obiektywnie dłuższym okresem w historii względnego (globalnego) pokoju. To czas trwania Organizacji Narodów Zjednoczonych, w którym nie doszło do erupcji globalnego konfliktu. To okres funkcjonowania organizacji, w której przeciwko wrogowi pochodzącemu z wewnątrz systemu zgrupowane są 193 państwa świata. W tym wszystkie najsilniejsze i geograficznie największe, tj. jak Federacja Rosyjska.

Czy na tej podstawie można stwierdzić, że jest to organizacja, która wystrzegła się mankamentów poprzedniczki? Czy jest to organizacja efektywna, która ewoluowała z duchem czasu, stosownie do zmieniających się problemów światowego bezpieczeństwa? Jaka rolę faktycznie pełni jeden z jej głównych organów odpowiedzialnych za utrzymanie światowego pokoju i bezpieczeństwa - czyli Rada Bezpieczeństwa ONZ? Przedmiot niniejszego artykułu (skorelowanym z powyższymi pytaniami) będzie polityka Federacji Rosyjskiej na forum tego organu na tle jego specyfiki.

Celem artykułu jest scharakteryzowanie specyfiki polityki zagranicznej Federacji Rosyjskiej w Radzie Bezpieczeństwa ONZ i zdiagnozowanie, na ile to gremium jest przez Rosję wykorzystywane do realizacji celów uniwersalnych – wspólnych (tytułowa odpowiedzialność), a na ile partykularnych – narodowych (wpływu).

Artykuł podzielony jest na trzy części. W pierwszej Autor zwraca uwagę na wertykalne tendencje zakłócające działalność ONZ, szczególnie RB ONZ. W drugiej części artykułu Autor dokonuje przekrojowego podsumowania rosyjskiej (wcześniej radzieckiej) aktywności w RB ONZ. Trzecia część artykułu dotyczy perspektyw rozwoju ONZ oraz rosyjskiej wizji tego gremium w globalnej architekturze bezpieczeństwa.

Przeprowadzenie badań, których rezultat został przedstawiony w niniejszym artykule było możliwe dzięki wykorzystaniu kilku metod badawczych, które są powszechnie uznane w naukach społecznych.

Podstawową metodą, niezbędną do zbadania tego zagadnienia była metoda abstrahowania. Posłużyła ona do wyodrębnienia i analizy głównych działań Rosji na forum Rady Bezpieczeństwa ONZ, zestawianych ze specyfiką, mechanizmami i instrumentarium tego gremium. Kolejną była metoda dedukcyjna, pozwalająca wykazać określone postawy, których wykazanie może pomóc w skonstatowaniu poszczególnych elementów i aspektów znaczenia obecności Rosji w RB ONZ. Specyfika tematu wymagała również posługiwania się metodami analogii historycznych jako poszukiwania pewnych prawideł, wśród wielu zmiennych mających na nie wpływ².

W myśl powyższego, uzasadnienie podjęcia tematu, zaproponowanych problemów badawczych i metodologii, należy przejść do ostatniego elementu metodologicznego, jakim jest hipoteza. Wydaje się, że jeśli konsekwencja Rosji nie osłabnie, a koniunktura

² E. Nowak, K. Głowiński, *Teoretyczne metody badawcze w naukach społecznych*, „Obronność - Zeszyty Naukowe Wydziału Zarządzania i Dowodzenia Akademii Obrony Narodowej”, nr 2 (6), s. 139-140.

międzynarodowa (której odzwierciedleniem są np. tarcia między Francją a USA oraz chińskie wsparcie dla Rosji) będzie ciągle jej sprzyjała, Rada Bezpieczeństwa może pozostać gremium skutecznej realizacji strategicznych interesów Kremla.

ONZ I RADA BEZPIECZEŃSTWA – POTENCJAŁ W STOSUNKU DO PROGRESYWNEJ MISJI NA RZECZ ŚWIATOWEGO POKOJU

Organizacja Narodów Zjednoczonych jawi się jako wspólnota „uniwersalistycznego nadzoru”. O takim funkcjonalnym znaczeniu Organizacji decydują jej podstawowe organy, odpowiadające głównym elementom postępu cywilizacyjnego, takim jak: sprawiedliwość (Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości), rozwój (Rada Społeczno-Gospodarcza), a przede wszystkim dialog (Zgromadzenie Ogólne) i bezpieczeństwo (Rada Bezpieczeństwa). Wrażenie jej omnipotencji potęgować mogą dziesiątki innych wyspecjalizowanych organów, tj. Światowa Organizacja Zdrowia, czy Międzynarodowa Organizacja Pracy.

Mimo tego, jak zauważył Andrzej Makarewicz - obecna społeczność międzynarodowa zdaje się cierpieć na pewien syndrom „przewlekłej niepewności i chaosu”, związany z niedookreślonością ładu międzynarodowego, w którym o „podejmowanych działaniach dotyczących przyszłości decydują nadal bieżące wydarzenia”, nie szerszy klarowny mechanizm wspierany prawem międzynarodowym³. ONZ nie niweluje zatem nieprzewidywalności świata, może więc być traktowana jako nieefektywna w swej najważniejszej funkcji - omnipotentnej organizacji globalnego bezpieczeństwa. Bynajmniej w stopniu, w jakim mogłoby się od niej tego oczekiwać. Posiada przecież finansowe, kognitywne (informacyjne), polityczne i moralne predyspozycje, nazywane w literaturze przedmiotu - zasobami. ONZ jest summa summarum organizacją, której budżet zasila znaczna liczba państw, dysponuje władnym informacyjnie Sekretariatem. Umożliwia włączenie się w dyskurs międzynarodowy nawet najmniejszym państwom (równość w świetle Karty Narodów Zjednoczonych). Ponadto, ma uniwersalną, moralną legitymizację działań⁴.

Dlaczego zatem, przez tzw. bardziej wymagających obserwatorów jest nazywana „Organizacją Narodów Podzielonych”⁵? Podział ten, właściwie od początku jej istnienia generuje dysonans poznawczy idei, dla której została założona, a praktyką jej funkcjonowania – respektowania tych idei. Dotyczy to zasobu „moralnego”, który ma istotne przełożenie na pozostałe zasoby. Chodzi tu głównie o efektywność polityki i dyplomacji wielostronnej. Analizujący sytuację z perspektywy roku 2016 Richard Grovan zastanawiał się nawet, czy

³ *Passim*: A. Makarewicz, *Bezpieczeństwo człowieka oraz solidarność międzynarodowa: cel i podstawa nowego ładu światowego*, [w:] *Organizacja Narodów Zjednoczonych. Bilans i perspektywy*, red. J. Symonides, Warszawa 2006, s. 728-748.

⁴ M. Rewizorski, *Poza „kompleksową współzależność” - w poszukiwaniu nowych rozwiązań dla starych problemów*, [w:] *Globalne zarządzanie i jego aktorzy. W poszukiwaniu rozwiązań dla zmieniającego się świata*, red. M. Rewizorski, Warszawa 2016, s. 18-23.

⁵ J. Dziedzina, *Organizacja Narodów Podzielonych*, <https://opoka.org.pl/biblioteka/IK/gn200840-onz.html> (21.10.2017).

„nastąpił już kres dyplomacji w „ONZ”⁶? To nieco przejawskrawione, choć zarazem frapujące pytanie amerykańskiego badacza zdaje się być kierowane bezpośrednio do Rady Bezpieczeństwa „ONZ”. Ciało kontrowersyjnego, lecz mimo to nadal istotnego, w pewnym sensie wręcz prestiżowego. Finalnie jednak - gremium, od którego oczekuje się skuteczności.

Tymczasem w przypadku wąskiego grona zebranych w Radzie Bezpieczeństwa państw można mówić o utrwaloną poróżnieniu, w kwestiach kardynalnych, dotyczących spraw fundamentalnych, jaką jest przede wszystkim zapewnianie pokoju we współczesnym świecie. Zarzut ten dotyczy obiektywnej „geopolityzacji” mechanizmów reagowania przeciwko dehumanizacyjnym wynaturzeniom, dokonywanym nie tylko przez ekstremistyczne, czy też kryminalne ugrupowania, ale także rządzących własnymi narodami⁷.

Osią wszelkich rozdzwieńków na forum Rady Bezpieczeństwa jest również dowolność (i zręczność) w interpretowaniu (oraz komunikowaniu interpretacji) Karty Narodów Zjednoczonych przez Francję, Wielką Brytanię i USA z jednej strony, Rosję i Chiny z drugiej.

Mimo, że w polityce międzynarodowej niewiele kwestii pozostaje niezmiennych, stali członkowie RB ONZ zdołali wypracować pewien profil powtarzalności ich zachowań i postaw. Istnieje pewna utrwalona wykładnia rozumowania tego, w jaki sposób kolejni liderzy wielkich mocarstw Rady Bezpieczeństwa chcieliby zapewniać bezpieczeństwo międzynarodowe - gdzie kłaść akcenty w katalogu⁸:

- nieingerencji i suwerennej równości w świetle międzynarodowej jurysdykcji,
- przymusu i uprawomocnienia legitymizacji implementowania rozwiązań siłowych,
- imperatywu odpowiedzialności moralnej.

Oenzetowską inercję utrwala dodatkowo mechanizm, wypracowany de facto podczas konferencji projektujących ład post-hitlerowski. Chodzi tu mianowicie o przywilej bojkotowania działań społeczności międzynarodowej, niezgodnych z własnymi interesami, jaki posiadała stała „piątka” w RB⁹. Jest nim mechanizm wetowania (konstruktywnego lub niekonstruktywnego), któremu nierzadko sekunduje wstrzymanie się od głosu przez jedno z państw współzasiadających w Radzie Bezpieczeństwa¹⁰.

Nieoczywiste upolitycznienie działań państw stałej piątki Rady Bezpieczeństwa może zatem dyskredytować wysiłki całej (piętnastki) Rady Bezpieczeństwa i systemu głosowania, w którym państwa liderzy „P-5” nie muszą wdawać się w długie, wyczerpujące

⁶ R. Gowan, *End Times Diplomacy at the UN?*, [w:] *The End of International Cooperations?*, „Journal of International Affairs”, Vol. 70, No. 3, 2017.

⁷ Н. Никогосян, *Интервенции великих держав и будущее „ответственности по защите”*, „Валдайские записки” № 74. Август, 2017, s. 11-15.

⁸ В.С. Беззубцев, *Соотношение государственного суверенитета и принципа уважения прав человека в контексте применения международно-правовых мер принуждения*, „Право. Журнал Высшей школы экономики.”, 2015, № 2, s. 39.

⁹ А. Timofeyvich, *The UN Security Council veto: 7 facts*, 1 X 2015, [online] https://www.rbth.com/international/2015/10/01/the_un_security_council_veto_7_facts_49701.html (23.10.2017).

¹⁰ S. Okhovat, *The United Nations Security Council: It's Veto Power and It's reform*, CPACS Working Paper No. 15/1, 2012, s. 11, https://sydney.edu.au/arts/peace_conflict/docs/working_papers/UNSC_paper.pdf (24.10 2017).

i zawile polemiki. Omijają problemy budowania konsensusu za wszelką cenę. Omijają trudności formowania koalicji do przegłosowania danej kwestii. Arbitralną decyzją blokują chociażby wypracowaną przewagę „14:1”. Do uprawomocnienia głosowania potrzeba 9 głosów, w tym 5 na 5 z gremium „P-5”¹¹.

Zakłada się, że układ sił w Radzie Bezpieczeństwa jest pochodną systemu międzynarodowego, czyli innymi słowy układu wpływów na świecie, choć twierdzenie to jest coraz częściej podważane argumentem o anachroniczności tego organu. Jednocześnie układ wśród stałych członków RB ostatnio widziany jest również jako układ aspiracji. Dodatkowo, w funkcjonowaniu tego gremium nie pomagają dodatkowe animozje między najważniejszymi graczami, których symboliką są wzajemne wydalenia dyplomatów, bądź gra taką ewentualnością¹².

Powyższe okoliczności wpływają na to, że społeczność międzynarodowa ma ograniczone zaufanie do ONZ. Mniejsze państwa dostrzegając subtelny szklany sufit inicjatyw rezygnują ze żmudnych kampanii dyplomatycznych, a mocarstwa pomijają aksjomatyczną rolę prymatu tego organu w rozwiązywaniu kluczowych spraw międzynarodowych preferując znany z kart historii mechanizm realpolitik - koncert mocarstw. Czynnikiem wzrostu częstotliwości stosowania wyłomów w stosunku do Karty Narodów Zjednoczonych była, jest i prawdopodobnie będzie arbitralna instrumentalizacja „agresywnej samoobrony”, którą zdaniem niektórych państw niesłusznie połączono z narracją o słuszności „interwencji humanitarnej”. Jak zauważyła Patrycja Grzebyk – coraz więcej państw zauważa niesłuszność tej „prodemokratycznej” wykładni prawa międzynarodowego¹³.

Ewolucja konfliktów zbrojnych – multiplikujące i rozprzestrzeniające się umiędzynarodowione konflikty wewnętrzne w świecie pozimnowojennym, w kontekście powyższych rozważań o suwerenności implikowały przewartościowania w sferze traktowania odpowiedzialności Rady Bezpieczeństwa. Z pewnością osłabła narracja (i niejako determinacja) osi: Paryż - Londyn - Waszyngton, dotąd zainteresowanej „eksportem” pokoju. Dokonują się również obiektywne przeformułowania w myśleniu o skuteczności instrumentarium zarządzania światowym pokojem, w ramach którego postępuje cedowanie (dekoncentrowanie) odpowiedzialności z gremium Rady Bezpieczeństwa, na podmioty regionalne¹⁴.

Tendencje te nie dominują przy tym pewnych konsensualnych ustaleń Rady, jak chociażby współpraca na rzecz reżimów nieprolifracji broni masowego rażenia. Obszar ten jest przykładem realnej solidarności i efektem obaw o to, jak wyglądałby świat niekontrolowanego transferu śmiercionośnej broni. Niestety dalej aktualne są również

¹¹ E. Milano, *Russia's Veto in the Security Council: Whither the Duty to Abstain Art. 27 (3) of the UN Charter?*, ZaōRV 75 (2015), s. 230-231, http://www.zaoerv.de/75_2015/75_2015_1_a_215_232.pdf (25.10.2017).

¹² А. Полуниин, *Москва вышлет еще 155 дипломатов США. Напряженность между Россией и Америкой выходит на новый уровень*, <https://svpressa.ru/politic/article/183345/> (26.10.2017).

¹³ Vide P. Grzebyk, *Wpływ zachodnich interwencji zbrojnych na ewolucję prawa do użycia siły*, [w:] *Wojny Zachodu*, red. M. Madej, Warszawa 2017, s. 248-273.

¹⁴ Vide I. Popiuk-Rysińska, *Ewolucja systemu bezpieczeństwa zbiorowego Narodów Zjednoczonych po zimnej wojnie*, Warszawa 2013, s. 272-290.

pozakulisowe – unilateralne działania poszczególnych państw Rady, w symultanicznie prowadzonej grze nowego rozdania w grze o przyszły ład międzynarodowy.

FEDERACJA ROSYJSKA W RADZIE BEZPIECZEŃSTW ONZ

- MISYJNOŚĆ, WŁADZA CZY PRESTIŻ?

Obecność w ONZ jest obiektywną oznaką politycznej podmiotowości i przejawem utożsamiania się ze społecznością międzynarodową. Legitymacja stałego członka Rady Bezpieczeństwa jest wyznacznikiem rangi - pozycji państwa w tej wspólnotce. W jednym i drugim przypadku nie wystarczy bierna przynależność. Oprócz formalnej obecności, o wiele bardziej ceniona jest potwierdzona odpowiedzialność, która legitymizuje słuszność sytuowania państwa w hierarchii międzynarodowej. ONZ jest swoistą areną zmagania o budowanie, egzekwowanie i utrzymywanie określonego wizerunku. Zdaniem Alicji Curanović, Rosja, a wcześniej jej radziecki poprzednik wypracował na forum ONZ potencjał swoistej biegunowej aparycji. Z jednej strony wizerunek państwa o zapędach „manipulatorskich”, ale z drugiej podmiotu z konsekwentnym przywiązaniem do ochrony tzw. praworządności w stosunkach międzynarodowych. Państwa uwiarygodniające się poprzez przewidywalność, którego „kontrowersyjność” nie dyskredytuje go ostatecznie jako pożytecznego „wspólnika” w newralgicznych kwestiach. O ile zaistnieje wspólnota zapatrywań strategicznych¹⁵.

Jak zauważył Kazushige Kobayashi, od przynajmniej dwóch wieków Rosja uczestniczy w mniej lub bardziej zinstytucjonalizowanym systemie globalnego zarządzania, będącego pod wydatnym wpływem Waszyngtonu i jego sojuszników. Szczególnie od połowy XX wieku da się wyróżnić trzy etapy interferencji systemowych, które Moskwa współtworzy. Były to interferencje¹⁶:

- ery zimnej wojny, której paradoksalna wrogość oznaczała większą niż się wszystkim zdaje zgodność, co do reguł systemowych;
- dekady Jelcyna, w trakcie której, de facto brak wrogości a nawet względna „zapadniczeskaja”, „okcydentalistyczna” przychylność nie oznaczała pełnej zgodności, zaś była przejawem ograniczonego zaufania, które słabła wraz z kolejnymi porażkami ingerencji Zachodu w świecie;
- trwającej ery Putina, kiedy rosnącej dychotomii wizji amerykańskiej i rosyjskiej towarzyszy rosnąca animozja.

Tak czy inaczej, świadomość ważkości pełnionej na świecie funkcji towarzyszy wszystkim administracjom Kremla, co znajduje odzwierciedlenie w kolejnych dokumentach

¹⁵ A. Curanović, *Wizerunek Rosji na forum ONZ*, [w:] *Wizerunki międzynarodowe Rosji*, red. S. Bieleń, Warszawa 2011, s. 277.

¹⁶ Vide K. Kobayashi, *Whose Global Governance? Explaining the Evolution Russia's Approach to Global Governance, 1945-2016*, „Rising Powers Quarterly” Volume 2, Issue 1, 2017, s. 183-209.

strategicznych. W obecnej *Koncepcji Polityki Zagranicznej Federacji Rosyjskiej z 2015 roku*, a dokładniej w enumeratywnie i hierarchicznie nakreślonych priorytetach tej polityki, którymi są: usankcjonowanie sprawiedliwego ładu międzynarodowego; prymatu prawa międzynarodowego; wypracowanie stabilnego światowego bezpieczeństwa; partycypowanie Rosji w światowej współpracy ekologicznej i ekonomicznej; światowej współpracy na kanwie humanitarnej i praw człowieka oraz wypracowaniu właściwego zrozumienia rosyjskiej polityki na świecie. Zdaniem Autora, wiele z tych priorytetów strategii Kremla odnoszą wprost do ONZ i zamierzają realizować jej poprzez to gremium. Pełny wyraz znaczenia tego gremium dla Rosji, twórcy koncepcji przekazali w artykule 24. Zaakcentowano w nim „centralne znaczenie koordynacyjne” ONZ na rzecz światowej polityki w XXI wieku. Funkcja koordynacyjna znajduje swą kontynuację i dopełnienie w zapisie artykułu 25, w którym Rosja *explicite* domaga się multicentrycznego formatu i mechanizmu zarządzania światem o rozszerzonym gremium zarządczym, do którego zaprasza współników z regionalnych i skupionych na określonym wymiarze współpracy międzynarodowej – ugrupowań, w których partycypuje¹⁷.

W podobne tony uderzył zresztą podczas 72 sesji ONZ, 21 września 2017 roku minister spraw zagranicznych FR Sergiej Ławrow. Minister zbudował swoje wystąpienie na parafrazie niedawnych wówczas słów Donalda Trumpa, który miał tydzień wcześniej poruszyć kwestię konieczności „przestrzegania zasad suwerenności w sprawach międzynarodowych” oraz „zapewnienia przywództwa, poprzez nienarzucanie woli innym narodom”. Słowa te posłużyły szefowi rosyjskiej dyplomacji do potwierdzenia słuszności rosyjskiej dewizy w RB ONZ, która wybrzmiała dalej: „suwerenność, powstrzymywanie się od ingerencji w sprawy wewnętrzne, równość ludzi i wzajemny szacunek – Rosja zawsze przestrzegała tych zasad i będzie kontynuowała podtrzymanie ich”¹⁸.

Andrew Radin i Clint Reach są zdania, że nie tylko względy idealistyczne, ale przede wszystkim pragmatyczne stoją za preferencyjnym traktowaniem ONZ i Rady Bezpieczeństwa przez Rosję. Chodzi tu o możliwość wpływania na procesy światowe. Chodzi o szanse inicjowania autorskich rozwiązań, bądź możliwość wyrażenia dezaprobaty dla rozwiązań niekorzystnych się Rosji z punktu widzenia geostrategicznego lub geopolitycznego. To także możliwość uzyskania uwagi w procedowaniu nad prawem międzynarodowym i procedurami instytucjonalnymi, budującymi skuteczność regionalnych podmiotów integracyjnych pod przewodnictwem bądź przemożnym wpływem Rosji, ale także poprzez czysto dochodową działalność sprzedaży sprzętu wojskowego na rzecz operacji Narodów Zjednoczonych¹⁹.

¹⁷ *Концепция внешней политики Российской Федерации (утверждена Президентом Российской Федерации В.В.Путиным 30 ноября 2016 г.)*, http://www.mid.ru/foreign_policy/news/-/asset_publisher/cKNonkJE02Bw/content/id/2542248 (28.10.2017).

¹⁸ Lavrov S., *Statement by H.E. Mr. Sergey V. LAVROV, Minister of Foreign Affairs of the Russian Federation, at the 72nd session of the UN General Assembly*, https://gdebate.un.org/sites/default/files/gastatements/72/ru_en.pdf, (29.10.2017).

¹⁹ *Vide* A. Radin, C. Rich, *Russian views of the International order*, Rand Corporation, Santa Monica 2017, https://www.rand.org/pubs/research_reports/RR1826.html (30.10.2017).

Potwierdza to Aleksander Nikitin, profesor na Wydziale Nauk Politycznych Moskiewskiego Państwowego Instytutu Stosunków Międzynarodowych i członek Rosyjskiej Akademii Nauk Wojskowych. RB ONZ dla Rosji ma być wg. Nikitina przepustką do roli jednego ze światowych liderów, czyli kartą którą Kreml świadomie gra. Jednakże również organizmem, który Rosja chce konstruktywnie unowocześnić. Czyniąc to poprzez swoje „krytyczne” wnioski i wypracowane stanowisko względem słusznego instrumentarium, jak i zmian w jego dotychczasowym stosowaniu: „sankcji, nadużywania siły i błędnej interpretacji mandatów”²⁰.

Rosyjski „pomysł na siebie” w Radzie Bezpieczeństwa ukazuje skala zaangażowania w działania pod egidą Narodów Zjednoczonych. Specyfika rosyjskiego podejścia jest ściśle skorelowana z jej wizją systemu międzynarodowego i omawianym wcześniej podejściem do kwestii nieingerencji. W związku z tym, uprawnione jest traktowanie rosyjskiej aktywności, bądź bierności Rosji na forum RB ONZ, jako działalności na rzecz pluralizmu geopolitycznego w aspekcie progresywnym. Widoczny jest przy tym przede wszystkim (często bezkrytyczny) afront wobec hegemonizmu Zachodu w aspekcie pasywnym²¹.

Znamienne dla rosyjskiego podejścia do aktywności Rady Bezpieczeństwa w sferze stabilności środowiska międzynarodowego są badania Arkadiusza Domagały, jakie wykonał nad poparciem poszczególnych państw wobec ogólnie rzecz biorąc „odpowiedzialności za ochronę (naktórą składają się m.in. intensywność obecności w operacjach, czy, partycypowanie w tzw. grupie przyjaciół R2P itp.) w latach 1999-2015. Warto przy tej okazji dodać, że współcześnie dostateczną przesłanką do interwencji przez społeczność międzynarodową w danym miejscu na świecie jest stwierdzenie, że dany podmiot państwowy nie jest w stanie zapewnić należytego, godnego poziomu bezpieczeństwa swoim obywatelom. Wówczas funkcja ta, będąca de facto obowiązkiem wyjściowym każdego suwerennego państwa jest cedowana na społeczność międzynarodową – utożsamianą niemalże automatycznie z ONZ. Jeśli bowiem przyjąć 10-stopniową skalę indeksu umieszczonego w badaniach Domagały, w której: 10 to „bardzo wysokie poparcie”, 0 to „bardzo niskie” poparcie dla takich interwencji, faktycznie, najwięcej reprezentuje poparcie w przedziale „4-0” (od „umiarkowanie niskiego” do „bardzo niskiego”. Na tej skali, Rosja sytuuje się na poziomie: „2”- indeksu, co oddaje realnie ograniczone zaangażowanie i poparcie dla tego typu inicjatyw. Jest w tym zestawieniu w towarzystwie takich państw jak: Haiti, Uganda i Jemen, ale też RPA czy Pakistan. Dla porównania Polska jest na pułapie „umiarkowanym”, z pozycją wśród grupy „5” w skali indeksu, pośród chociażby Brazylii i Ukrainy. Najmocniej zaangażowane - „10” są natomiast Canberra, Kopenhaga, Amsterdam i Paryż²².

²⁰ *Passim*: A. Nikitin, *Russia as a Permanent Member of the UN Security Council*, Friedrich Ebert Stiftung, 2012, s. 1-15, <http://library.fes.de/pdf-files/iez/09461.pdf> (31.10.2017).

²¹ L.P. Jacob, *Russia's diplomatic practices at the United Nations*, <http://natoassociation.ca/russias-diplomatic-practices-at-the-united-nations/> (31.10.2017).

²² A. Domagała, *Od interwencji humanitarnej do odpowiedzialności za ochronę. Społeczność międzynarodowa wobec wymuszania przestrzegania praw człowieka po interwencji NATO w Kosowie*, Kraków 2016, s. 206-209.

Na tym tle interesująco wygląda inne zestawienie. Jest nim skala wpłat na budżet operacji pokojowych pod egidą ONZ, którego zasilenie jest de facto obowiązkiem każdego członka wspólnoty ONZ. Warto przy tym spostrzec, że skala oczekiwań według każdego państwa jest stopniowalna i uzależniona od jego gospodarczych/finansowych możliwości. Kwestią interesującą jest, że na prowadzone w 2017 i 2018 operacje ONZ dysponuje środkami 6,8 mld dolarów. Transze kontrybucyjne Rosji sytuują ją w pierwszej dziesiątce największych płatników ONZ w tym aspekcie. Zasilają, bowiem 3,99 % potrzeb funduszu operacyjnego ONZ, co lokuje ją na 7 miejscu, lecz ostatnim z pośród stałych członków RB ONZ (za WB – 6 miejsce z 5,77%, Francją 5 z 6,28%, Chinami – 2 miejsce z 10,25% i wciąż wyraźnie największym płatnikiem USA – 28,47%)²³.

O ile Rosja chętnie ceduje swoje zaangażowanie na bierne wsparcie inicjatyw ONZ, nie będąc zanadto zainteresowana ekspediowaniem własnego personelu wojskowo-policyjno-eksperckiego w dalekie rejony świata, o tyle jest żywo zainteresowana uzyskaniem mandatu ONZ dla działań w głównej orbicie tradycyjnych zainteresowań geopolitycznych. Symbolizuje to wyraźna asymetria zaangażowania sił w ramach Wspólnoty Niepodległych Państw i Organizacji Układu o Bezpieczeństwie Zbiorowym w takich państwach, jak obszar byłej Jugosławii - Bośnia i Hercegowina oraz na obszarze bezpośredniego zainteresowania – obszaru postradzieckiego: Mołdawia, Armenia, Tadżykistan, Kirgistan, czy Gruzja²⁴. Nie można przy tym zapominać, że tereny bałkańskie, w niedługo po upadku Związku Radzieckiego były świadkiem kooperacji NATO i Federacji Rosyjskiej²⁵.

Nie należy zapominać ponadto o operacjach w pozaeuropejskim i pozapostsowieckich teatrach, w których uczestniczyła w różnych formach Federacja Rosyjska. Były to wysiłki międzynarodowe na rzecz pokoju i stabilności w: Sierra Leone, Czadzie oraz Angoli. Wciąż aktywną misją jest ta prowadzona przez Rosję na bardzo wymagającym terenie, jakim jest Sudan²⁶.

Osobliwym z punktu widzenia dotychczasowej praktyki rosyjskiego „za lub przeciw” w kwestii operacji pokojowych wydarzeniem, zasługującym na oddzielną analizę jest propozycja Władimira Putina, aby „błękitne hełmy” ONZ wyładowały w Donbasie²⁷.

Innym aspektem specyfiki uczestniczenia w pracach ONZ i Radzie Bezpieczeństwa są relacje Moskwy z Pekinem, o których nie sposób nie wspomnieć w kontekście czystej kalkulacji i gry sił-głosów w RB ONZ. Rosyjsko-chiński bilateralizm zdaje się być istotny również za sprawą nieformalnej koicyndencji interesów tzw. „challengerów”, tudzież „rising powers” – „wschodzących mocarstw” w tym (i do tego) organu.

²³ *Peacekeeping operations financing*, [online] <http://www.un.org/en/peacekeeping/operations/financing.shtml> (4.10.2017).

²⁴ O. Abilova, *Peacekeeping contribution profile: Russia*, <http://www.providingforpeacekeeping.org/2016/10/31/peacekeeping-contribution-profile-russia/> (4.11.2017).

²⁵ A. Nikitin, *Partners in peacekeeping. Historic change in the Balkans*, <https://www.nato.int/docu/review/2004/historic-changes-balkans/Partners-in-peacekeeping/EN/index.htm>, (19.11.2017).

²⁶ *Russia's participation in peacekeeping operations*, http://eng.mil.ru/en/mission/peacekeeping_operations.htm, (19.11.2017).

²⁷ S. Pifer, *Test Putin's proposal for UN peacekeepers*, <https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2017/09/13/test-putins-proposal-for-u-n-peacekeepers/> (05.11.2017).

Polemicznie ujął to Federico Pierraci. Stosunki rosyjsko-chińskie, wywodzące się jeszcze z czasów zimnej wojny, stanowią wg niego rozwlekły i enigmatyczny proces przejścia „od wroga do neutralności, od neutralności do przyjaźni”²⁸. Choć wielu autorów, jak chociażby Hiroshi Yamazoe sugeruje, aby wszelkie scenariusze strategicznego sojuszu Moskwy i Pekinu rozpatrywać przez pryzmat *realpolitik* w Azji Centralnej, czy chociażby potencjalnej (w pierwszej kolejności demograficznej) ekspansji Chin wobec wschodnich obwodów Federacji Rosyjskiej²⁹.

Bynajmniej zauważalną okolicznością porozumienia między dwiema powyżej wspomnianymi państwami są m. in. tak zwane weta w RB ONZ, od których należy przejść do kolejnego desygnatu rosyjskiego podejścia na forum tegoż gremium.

Historia wetowania inicjatyw RB ONZ przez Moskwę jest ciekawa, z tej racji, że większość (90 sprzeciwów) „dorobku” na tym gruncie, który stanowi liczbę 107 wet – pochodzi jeszcze z czasów radzieckich. Ponadto, pierwsze 57 wet w historii RB (w niewiele ponad dekadę), padło właśnie udziałem radzieckim. Od powstania Federacji Rosyjskiej, odnotowano 17 sprzeciwów rosyjskich dyplomatów. Z czego 8 od 2007 roku było wysunięte wspólnie z Chinami³⁰. „Przychylna neutralność” i balansowanie wobec sytuacji wokół Krymu i Donbasu, czy wspólne wetowanie rezolucji wobec Syrii, zdaniem Aleksandra Gabueva z Carnegie Center wynika nie tyle z intencji formułowania antyzachodniej koalicji, ile z kompensacyjnego ograniczania jej formalnej przewagi³¹. Spektrum części motywacji kooperacyjnej obu administracji zasadza się wokół wspólnie uznanej wartości nieingerencji w stosunkach międzynarodowych. Co zarówno w kwestii relacji ukraińsko-rosyjskiej, czy chińsko-tybetańskiej, chińsko-tajwańskiej, brzmi niemniej ambiwalentnie.

Znaczna liczba badaczy i komentatorów, jak można się domyślać, z zachodnich ośrodków stwierdza, że Pekin i Moskwa nie wypełniły i nie wypełniają narzuconej przez Kartę Narodów Zjednoczonych roli strażników humanitaryzmu i pokoju na świecie³². Harouf Khallaf wspominał wprost o przeważeniu „strategicznego interesów politycznych” nad „ludzką godnością i życiem”³³. Rosyjscy komentatorzy, tacy jak Sergiej Filatow, odnosząc się do tych zarzutów, jak i postulatów ewentualnego ograniczenia zdolności wetowania podnoszą

²⁸ F. Pierracini, *Making History: China and Russia are Transforming Enemies into Friends*, <https://www.strategic-culture.org/news/2017/10/18/making-history-china-russia-transforming-enemies-into-friends.html> (05.11.2017).

²⁹ H. Yamazoe, *The Prospects and Limits of The Russia - China Partnership*, RUFBS Briefing No. 32, December 2015, <https://www.foi.se/download/18.1b4084ea15549d027d14b7c/1466509555073/RUFBS%20Briefing%20No.%2032%20.pdf> (19.11.2017).

³⁰ *Вето в Совете Безопасности - СССР/Российская Федерация*, http://www.un.org/ru/sc/meetings/veto/ussr_russia.shtml (06.11.2017).

³¹ A. Gabuev, *Friends with Benefits? Russian-Chinese Relations After the Ukraine Crisis*, <http://carnegie.ru/2016/06/29/friends-with-benefits-russian-chinese-relations-after-ukraine-crisis-pub-63953> (07.11.2017).

³² Vide N. Seoka, *The Implications and Limitations of the Veto Power in the United Nations: A Critical Analysis of the Use of Veto by China and Russia in the Case of Syria*, <http://acuns.org/wp-content/uploads/2015/06/Nao-Seoka.pdf> (08.11.2017).

³³ H.T. Khallaf, *Veto Syria: Explaining the Power of the United Nations Security Council and the Syrian Refugee Crisis*, <http://repository.usfca.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1371&context=capstone> (08.11.2017).

głos, że potencjalne powodzenie tej inicjatywy byłoby destrukcyjnym zwrotem do przeszłości. Sugeruje wręcz odtworzenie pasywizmu Ligi Narodów³⁴. Aleksander Vorontsov z kolei zwraca uwagę na ryzykownie przedłużającą się weryfikację zachodniej narracji gróźb wobec Korei Północnej³⁵. Jest ona, podobnie, jak potencjalne rozwiązanie militarne jego zdaniem niekorzystna. Skutkowałaby, bowiem nieporównywalnie większym chaosem niż wielokrotnie odmieniane w rosyjskiej literaturze przedmiotu casusy niepotrzebnych interwencji w Libii³⁶, Iraku i Afganistanie. Ma to związek z rosyjskim postrzeganiem suwerenności. Nie dziwią zatem inne, nazywane na Zachodzie „kontrowersyjnymi”, zabiegi o to, aby w pewnym sensie stworzyć warunki dyplomatycznej ochrony suwerenności Korei Północnej i Iranu, które Rosja sukcesywnie propaguje, również na forum RB ONZ³⁷. Wypada zastanowić się, czy jednak i to nie jest polityką tymczasowego politycznego sukcesu, kosztem strategicznych problemów.

TRUDNA TRANSFORMACJA – ROSJA WOBEC IDEI DOSTOSOWAWCZYCH W ONZ

Strategiczna racja bytu we współczesnym świecie takiej organizacji jak ONZ wymaga zdaniem coraz większej liczby ekspertów optymalizacji normatywno-funkcjonalnej. Małgorzata Krakowska dostrzegła trzy potencjalne wektory optymalizacji ONZ, w tym Rady Bezpieczeństwa³⁸:

- na gruncie koordynacji, czyli zminimalizowania uznaniowości pewnych działań mocarstw, chociażby przy pomocy arbitrażu Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości;
- systemu głosowania, w którym weto nie byłoby traktowane jako upolityczniony przywilej, a obwarowane najwyższą koniecznością instrumentarium odpowiedzialności;
- założeń misji ONZ, czyli istoty nowoczesnego kolektywnego bezpieczeństwa, polegającego na obligatoryjności wypracowanego w ONZ konsensusu - w tym wypadku zoptymalizowaniu podlega również egzekwowalności decyzji.

Jest to tym samym propozycja odpowiedzi na główne „grzechy” organizacji, o których pisał między innymi Jakub Olchowski. Z roboczo skonstruowanego modelu wewnętrznych (m. in. anachronicznej proveniencji normatywnej i strukturalnej) i zewnętrznych problemów

³⁴ С. Филатов, *Кому надо превратить ООН в «Лигу наций 2.0»? Дискуссия о праве «вето» постоянных членов СБ ООН бесперспективна*, <http://inforos.ru/ru/?module=news&action=view&id=54038> (09.11.2017).

³⁵ А.В. Воронцов, *Ситуация вокруг КНДР и риск краха ООН*, <http://www.globalaffairs.ru/global-processes/Situatciya-vokrug-KNDR-i-risk-krakha-OON-18698> (09.11.2017).

³⁶ S. Adams, *Failure to Protect: Syria and the UN Security Council*, *Global Centre for Responsibility for Protect*, Occasional Paper Series No 5 march 2015, New York, s. 14, http://www.globalr2p.org/media/files/syriapaper_final.pdf (10.11.2017).

³⁷ А. Бовдунов, *Кому – мир: как Россия может усадить за стол переговоров КНДР и США*, <https://russian.rt.com/world/article/396307-rossiya-peregovory-kndr-ssha> (09.11.2017).

³⁸ M. Krakowska, *Naprawa ONZ kluczem dla przyszłości światowego bezpieczeństwa. 3 punkty*, <http://www.defence24.pl/664870,naprawa-onz-kluczem-dla-przyszlosci-swiatowego-bezpieczenstwa-3-punkty>, (10.11.2017).

ONZ (m.in. wzrastająca i rozszerzająca się geograficznie skala oczekiwań i potrzeb), wyłaniają się bowiem następujące defekty³⁹:

- spekulatywne przekonanie o uniwersalizacji fundamentów;
- brak komplementarnej spójności członków;
- dysfunkcyjna horyzontalna i wertykalna biurokratyza;
- nieefektywne egzekwowanie i alokowanie środków budżetowych;
- obwarowana czynnikiem wolicjonalnym decyzyjność.

Znamienne jest jednak, że w całym dyskursie dotyczącym ONZ, w opinii samego prezydenta Federacji Rosyjskiej, Władimira Putina, mimo licznych mankamentów, trudno o alternatywną platformę, która lepiej przysłużyłaby się światu w procesie zarządzania jego bezpieczeństwem. Jednocześnie Władimir Putin stwierdza, że to gremium potrzebuje gruntownej transformacji, przy czym transformacji ewolucyjnej, a przede wszystkim konsensualnej, ukierunkowanej na odbudowę jej legitymizacji i wiary ludzi w jej skuteczność. Wynikającej z autorytetu, który kilka dekad temu jej nadano⁴⁰. Jednocześnie, podczas kolejnej sesji obrad Zgromadzenia Ogólnego, kiedy Donald Trump zaprezentował dziesięciopunktowy program reformy ONZ - Rosyjscy dyplomaci przy ONZ i przedstawiciele Komisji Spraw Międzynarodowych ocenili ją jako „deklaratywną” a nie „budującą, negocjacyjną konsensus”, przyczyniający się do dalszego pogłębienia świata jednobiegunowego, czemu Rosja konsekwentnie się sprzeciwia⁴¹. „Unihegemonię” uważa się na Kremlu za przyczynę wielu obecnych problemów na świecie - m. in. destabilizację Bliskiego Wschodu i występujący tam (oraz w innych częściach świata - także na obszarze postradzieckim) prodemokratyczne „kolorowe rewolucje”⁴², całkowicie nieprzystające do lokalnej specyfiki. Co więcej, wszystko wskazuje na to, że Rosja będzie w ciągu najbliższych lat prezentować się jako państwo „sprzątające” po Zachodzie na Bliskim Wschodzie destrukcyjne konsekwencje zaprowadzania świata jednobiegunowego - dzięki którym będzie możliwe wpływanie na tamtejsze procesy, a także zabezpieczanie między innymi interesów w Azji Centralnej⁴³.

Rosyjski kurs ograniczonej acz wielosektorowej reformy ONZ zauważył rosyjski analityk Piotr Zwiorjow. Jego zdaniem, Rosja jest konsekwentna w występowaniu przeciwko deprecjonującym rangę ONZ działaniom, jak również jej normatywnej marginalizacji.

³⁹ Vide J. Olchowski, *Problemy reformy ONZ*, [w:] *Rola Organizacji Narodów Zjednoczonych w kształtowaniu ładu międzynarodowego*, red. M. Pietraś, K.A. Wojtaszczyk, Warszawa 2017, s. 211-232.

⁴⁰ Путин: Альтернативы ООН нет, но реформы в ней необходимы, https://tsargrad.tv/news/putin-alternativy-oon-net-no-reformy-v-nej-neobhodimy_91396 (10.11.2017).

⁴¹ 'We need negotiations, not declarations': Russia stays away from Trump's UN reform plan, <https://www.rt.com/news/403734-trump-un-reform-russia/> (17.11.2017).

⁴² Vide A.H. Cordesman, *Russia and the „Color revolution”, A Russian Military View of a World Destabilized by the US and the West (Full Report)*, https://csis-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/legacy_files/files/publication/140529_Russia_Color_Revolution_Full.pdf (19.11.2017).

⁴³ M. Al-Makahleh Dubovikowa, S. Al-Makahleh, *Russia's New Role in the New Middle East*, [https://www.faiobserver.com/region/middle_east_north_africa/russia-role-middle-east-politics-syria-yemen-gulf-latest-news-16531/\(19.11.2017\)](https://www.faiobserver.com/region/middle_east_north_africa/russia-role-middle-east-politics-syria-yemen-gulf-latest-news-16531/(19.11.2017)).

Mądrym zmianom towarzyszyć musi szeroko wypracowane porozumienie, odpowiadające potrzebom współczesnego świata. Z analizy Zwiorjowa wynikało, że wśród głównych rosyjskich postulatów znajdują się⁴⁴:

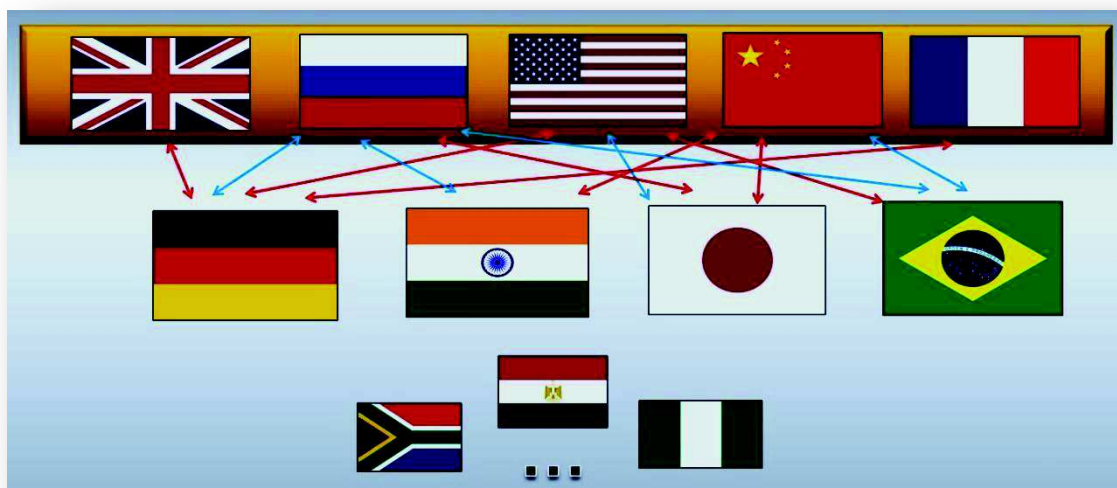
- rozprawienie się z barierami biurokratycznymi;
- wyeliminowanie duplikacji organizacyjnej i kolizji prawnych;
- dopuszczalne rozszerzenie Rady Bezpieczeństwa.
- rozszerzenia dokonanego jednak przy nienaruszalności obecnego przywileju „weta”.

Szczególnie interesująca z punktu widzenia szeroko komunikowanego świata w różnego rodzaju dokumentach strategicznych FR dążenie do policentryzacji ładu międzynarodowego jest właśnie kwestia rozszerzenia Rady Bezpieczeństwa ONZ. „Dyspersja prestiżu”, jaki daje elitarność stałym członkom Rady Bezpieczeństwa w tym gremium, może podlegać licznym uwarunkowaniom. Chodzi zarówno o okoliczności natury normatywnej, jak i ważniejszej - pozakulisowej - preferencyjnej akceptacji wobec kandydatur poszczególnych pretendentów. Meandry tego procesu przybliży poniższy rysunek nr 1. Istotą potencjalnej policentryzacji RB ONZ będzie wypracowanie formuły zwiększenia liczby stałych członków, która byłaby jednocześnie właściwym „zaktualizowaniem” jej formatu, a przy tym również efektem trudnego do wyobrażenia na chwilę obecną kompromisu.

W przypadku Rosji (i domyślnie Chin), każda zmiana, musi być korzystna pod kątem odwrócenia asymetrii dominacji zachodniej. Każde rozszerzenie RB, musi kompensować dotychczasowy rozkład głosów, który przekłada się na układ sił w narracji wokół jakiegoś problemu, jak również na aprobatę bądź dezaprobatę wobec niego. I tak, wnikliwa analiza bieżącej polityki międzynarodowej wskazywałaby na wsparcie przez Rosję na drodze do ONZ Niemiec oraz Indii i Brazylii. Sceptyczni, za sprawą wielu nieuregulowanych problemów Rosjanie zdają się być wobec Japonii (choć i w tym bilateralnym dialogu zauważalna jest poprawa relacji). Podobne sekwencje „za i przeciw” są faktem również w przypadku innych państw⁴⁵.

⁴⁴ П.Г. Зверев, *Позиция Российской Федерации по вопросу реформирования Совета Безопасности ООН*, „Актуальные проблемы гуманитарных и естественных наук”, 2013, № 7 (54), s. 73-76, <https://elibrary.ru/item.asp?id=20301842>, (11. 11. 2017).

⁴⁵ S. Larson, *Rozszerzenie Rady Bezpieczeństwa ONZ: to nie będzie proste*, <http://www.politykaglobalna.pl/2012/04/onz-rozszerzenie-rady-bezpieczenstwa-nie-bedzie-proste/> (12.11.2017).

Rysunek nr 1. Stali członkowie ONZ wobec aspiracji pretendentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie: S. Larson, *Rozszerzenie Rady Bezpieczeństwa ONZ: to nie będzie proste*, <http://www.politykaglobalna.pl/2012/04/onz-rozszerzenie-rady-bezpieczenstwa-nie-bedzie-proste/> (12.11.2017).

Finalnie, o przyszłości ONZ zadecyduje efektywność i skala, a przede wszystkim tryb podejmowanych działań w ramach operacji pokojowych. Literatura przedmiotu przewiduje 4 warianty ich ewolucji w ciągu najbliższej dekady⁴⁶:

- trudny i chaotyczny minilateralizm - rozumiany jako koperacja kilku państw, określonych frakcji w łonie ONZ;
- prymat interesu narodowego i zanik międzynarodowej empatii, skutkujący postępującym izolacjonizmem, a tym samym wysiłków na rzecz bezpieczeństwa międzynarodowego;
- realne, choć kruche formaty odpowiedzialności organizacji regionalnej;
- wielopłaszczyznowa kooperacja dobrze wyekwipowanego proceduralnie i efektywnego multilateralizmu z uniwersalną funkcją RB.

Nie ulega wątpliwości, że efektywność Organizacji Narodów Zjednoczonych, a dokładniej będącej napędem wszelkich jej działań na świecie – Rady Bezpieczeństwa i posiadającej w niej jeden z pięciu najważniejszych głosów Rosji, będzie zależała od struktury relacji Federacji Rosyjskiej z resztą pozostałych państw. O ile wiadomo już, że Rosja pewne państwa spoza tej piątki popiera, innych nie, o tyle mniej klarowna będzie relacja „rdzenia” Rady Bezpieczeństwa. Zdaniem Dmitrija Trenina, Rosja coraz mocniej lokuje się w świecie „nie-zachodnim”, choć jednocześnie będzie dążyła, bądź powinna dążyć do przełamania izolacji i sankcji ze strony Zachodu. Jak prognozuje Trenin, Rosja w dalszym ciągu będzie prowadzić działania bojkotujące ewentualne rozszerzenia obu euroatlantyckich struktur, przy jednoczesnej próbie cementowania swoich geostrategicznych przyczółków, takich jak kontrowersyjna na agendzie międzynarodowej – Syria. Do priorytetowych działań Rosji Trenin

⁴⁶ K. Tlałka, *Stagnacja czy rozwój? Przemiany operacji pokojowych we współczesnym świecie*, Kraków 2016, s. 177-178, cyt. za: T. von Griennath, W. Hansen, S. Koeppe, *Peace Operations 2025*, http://www.zif-berlin.org/fileadmin/uploads/analyse/dokumente/veroeffentlichungen/ZIF_Peace_Operations_2025.pdf (21.11.2017).

zalicza dodatkowo budowanie konstruktywnych, acz niezależniających długofalowo relacji z Chinami. Te wszystkie wektory rosyjskiej polityki wykazane przez Trenina mogą mieć niebagatelne znaczenia dla kondycji RB ONZ, którą, de facto jak zauważa Trenin – Rosja preferuje z wielu powodów, o wiele bardziej niż platformę NATO-Rosja⁴⁷.

PODSUMOWANIE

Bieżące wydarzenia w środowisku międzynarodowym dość często miały swoją genezę kilka lat wcześniej. Te negatywne nigdy nie miałyby miejsca, gdyby nie niezrozumiała indolencja społeczności międzynarodowej, wynikająca z kolosalnych barier w dialogu, bądź braku jednoznacznej interpretacji konkretnych wydarzeń. Nie ulega wątpliwości, że Mandzuria i Abisynia, a także Irak i Afganistan zmieniły obraz bezpieczeństwa międzynarodowego. Weryfikowały także po pierwsze: brak poczucia odpowiedzialności ze strony społeczności międzynarodowej, po drugie zaś: złe zakrojonego działania, często motywowanego mylnymi założeniami, bądź złe „uszytym” pod wymagającą kampanię - instrumentarium.

Jak zauważa Tomasz Kobza, instytucjonalizacja bezpieczeństwa międzynarodowego, to historia przerzucania odpowiedzialności między podmioty międzynarodowe – z organizacji uniwersalnych – na podmioty regionalne i vice versa⁴⁸. Współcześnie dotyczy to nie tyle organizacji regionalnych, co mocarstw regionalnych. Tzw. problem Półwyspu Koreańskiego czy problem syryjski tylko to potwierdza, jak w soczewce skupiając indolencję Rady Bezpieczeństwa, która jako całość może dużo mniej, niż Chiny – względem Kim Dzong Una, czy Rosja względem Assada.

Weryfikacyjnym punktem odniesienia postawy każdego narodu wobec jego partycypowania w społeczności międzynarodowej - tak w aspekcie wewnętrznym, jak i zewnętrznym – może być koncepcja „dobrego obywatela międzynarodowego”. Jej istotą jest formalne i realne zaangażowanie się w troskę o szeroko pojęte kanony humanitaryzmu. A więc zarówno parafowanie podpisem ważnego decydenta politycznego różnorodnych aktów prawnych np. z dziedziny praw człowieka i wcielanie ich w życie, jak również – co jeszcze ważniejsze - wyróżniające zaangażowanie w działania formatów multilateralnych na rzecz prohumanitarnych standardów (m. in. zaprowadzanie pokoju)⁴⁹.

Nawiązując do nakreślonych we wstępie problemów badawczych, należy wysnuć kilka konkluzji. Organizacja Narodów Zjednoczonych nie jest Ligą Narodów, gdyż m.in. skupia najważniejsze państwa systemu międzynarodowego, nawet te najbardziej „krynbrne” i najmniej życzliwe subordynacji w imię dobra wspólnego. Ma jednak dużą dysfunkcję

⁴⁷ Д. Тренин, *Внешняя политика России в ближайшие пять лет: цели, стимулы, ориентиры*, <http://carnegie.ru/2016/04/28/ru-pub-63462> (12.11.2017).

⁴⁸ P. Kobza, *Układy regionalne w systemie bezpieczeństwa zbiorowego Narodów Zjednoczonych*, Warszawa 2005, s. 204-210.

⁴⁹ T.A. Lewandowski, *Koncepcja Responsibility To Protect. Aspekty konstytucjonoprawne*, Poznań 2017, s. 176, cyt. za A. Pert, *The Good International Citizenship of the Rudd Government*, „Australian Yearbook of International Law”, vol. 30, Forthcoming Sydney Law School Research Paper No.12/72, s. 2-4.

w aspekcie egzekwowania stanowionego prawa. Tak z racji rozmytego i każdorazowo wnikliwie analizowanego instrumentarium, jak i zakłóceń natury politycznej.

W tym świetle, warto poruszyć kolejny aspekt – mianowicie Radę Bezpieczeństwa ONZ i jej ewolucję. Wielokrotnie podnoszonym zarzutem pod jej adresem jest brak realnej synchronizacji ze światowym układem sił, w której niegdyś imperialne Francja i Wielka Brytania ustępują obecnie pola potencjałem wrastającym gospodarczo, poszerzającym wpływy polityczne Indiom, czy Niemcom. Trudno jednak ferować, jak poszerzenie formatu członkowskiego RB ONZ przyczyniłoby się do zakreślonego dualizmu: odpowiedzialność-władza. Nie jest oczywiste, czy aby nowi pretendenci do tego grona nie skupiliby się na pożytkowaniu nowo nabytego przywileju, kosztem uwagi poświęcanej problemom świata. Równie dobrze mogliby wnieść nowe, świeże spojrzenie na pewne sprawy i nadać działaniom ONZ nowy, potrzebny impet.

Jak wobec powyższych ustaleń prezentuje się karta Rosji (wcześniej ZSRR) w Radzie Bezpieczeństwa? Z pewnością była aktorem neutralizującym narrację Zachodu, a tym samym prezentującym szersze oceny wielu problemów międzynarodowych. Kwestią podlegającej dalszej analizie powinno być jednak to, czy prowadzona za wszelką cenę kampania na rzecz policentryzacji świata i dywersyfikacji kanonów Zachodu (de facto mocno w ostatnich latach nadwątlonych i znacznie zdezwuowanych) nie jest jedynym przejawem konstruktywnego uczestnictwa w tym gremium światowych liderów. Takie zadania, jak postawienie rosyjskiego dyplomaty na czele zespołu zadaniowego ONZ ds. antyterroryzmu, czy liczenie się z głosem Rosji w sprawie Teheranu lub Pyongjangu jest świadectwem, że w Rosji pokłada się pewne nadzieje i wysuwa względem niej oczekiwania⁵⁰.

Rewersem specyfiki Rosji w tym gremium są postawy, tj. nieprzyjęcie kolejnego raportu ONZ stwierdzającego użycie sarinu przez reżim wobec własnej ludności w 2012⁵¹. Póki co, wydaje się, że wspieranie Assada, ingerencja na Ukrainie (której temat na agendzie ONZ stale powraca⁵²) mniej szkodzi Rosji, aniżeli nieudana próba hegemonistyczna USA na Bliskim Wschodzie. Jest to jeden z efektów skutecznego posługiwania się przez Rosję instrumentarium informacyjnym w międzynarodowym eterze.

Rotowanie odpowiedzialnością i władzą zatem trwa, lecz ignorancją byłoby stwierdzenie, że jest to wyłącznie domena Federacji Rosyjskiej. Podobnie, jak preferowanie rozmów z podmiotami, które prezentują wyłącznie zbliżony punkt widzenia. Rosjanie

⁵⁰ M. Sampathkumar, *Russian diplomat appointed to lead new UN counter-terror unit*, <http://www.independent.co.uk/news/world/americas/us-politics/russia-diplomat-un-counter-terror-unit-head-a7801916.html> (12.11.2017).

⁵¹ *Rosja o kolejnym raporcie ONZ: pobieżny i nieprofesjonalny*, <http://fakty.interia.pl/raporty/raport-wojna-w-syrii/aktualnosci/news-rosja-o-raporcie-onz-pobiezny-i-nieprofesjonalny,nId,2460235> (14.11.2017).

⁵² *Russia's Actions in Ukraine Condemned at United Nations*, <https://editorials.voa.gov/a/russias-actions-in-ukraine-condemned-at-un/3715677.html> (16.11.2017).

podzielają również umiarkowany optymizm, co do ingerencji w reformowanie strukturalno-operacyjnych fundamentów ONZ i RB⁵³.

Kwestią otwartą pozostaje, czy relatywnie archaiczne ONZ nie jest chociażby poprawnym rozwiązaniem, względem procedury nagłej, rewolucyjnej zmiany czy lawinowej dezintegracji, jaką z pewnością byłyby wymówienie członkostwa państwom z różnych części świata. Nawet małe wyłomy z organizacji uniwersalnej kończyły się w historii często najzwyczajniej źle. Współczesny świat, co prawda powoli rozprawia się z gasnącym samozwańczym kalifatem - Państwem Islamskim, ale wszystkim jest dobrze znana zdolność ewolucji i przeobrażeń globalnych ekstremizmów. Poza tym, w dalszym ciągu nieznaną są ostateczne ustalenia w materii światowego porządku - w tym dotyczące newralgicznych obszarów takich jak – „stref pęknięć”, tudzież „zderzeń”, tj. Arktyka, Azja Wschodnia, czy Europa Wschodnia.

Reasumując, można stwierdzić, że Federacja Rosyjska rozumie zarówno możliwości jakie daje jej uczestnictwo w Radzie Bezpieczeństwa ONZ, jak i obowiązek jaki na niej spoczywa. Należy też stwierdzić, że mimo cyklicznie „złej prasy” istnieje świadomość – tak w Rosji, jak i w percepcji społeczności międzynarodowej, że Rosja jest światu potrzebna do utrzymania systemowej stabilności. Tytułowa „władza” służy jej do bojkotowania niekorzystnych inicjatyw zachodnich – w wymiarze globalnym. W wymiarze regionalnym zaś – do wypełniania roli wyłącznego arbitra w występujących tam animozjach. Tytułowe poczucie „odpowiedzialności” Rosja utożsamia z prawem międzynarodowym, które jednakowo jest w stanie arbitralnie „nadinterpretować”, aby wykazać jego wcześniejsze łamanie przez podmioty zachodnie.

Przy okazji poruszenia kontekstu relacji Zachód-Rosja, warto nadmienić, że od 1 stycznia 2018 roku, Polska po raz 6 w historii zaczęła zasiadywać jako niestały członek w Radzie Bezpieczeństwa ONZ. Jest ona geograficznym reprezentantem Europy Wschodniej, która podlega w ostatnich latach wyraźnym przeobrażeniom geostrategicznym. Oczekuje się, że może być to okazja do poprawy komunikacji, po pierwsze między tym regionem a Moskwą, a także między samą Warszawą, a Moskwą, których relacje są w ostatnich latach czy nawet dziesięcioleciach zaledwie okazjonalnie poprawne⁵⁴. Rzeczpospolita jest ponadto członkiem UE i NATO, stąd zapowiedzi (byłego Ministra Spraw Zagranicznych Witolda Waszczykowskiego) wniesienia „środkowoeuropejskiej wrażliwości na nowego rodzaju zagrożenia” – w czym wielu upatrywało nadchodzących okazji do starć, szczególnie w kontekście „prymatu prawa międzynarodowego” – o którym mówił Minister⁵⁵.

⁵³ Vide J. Symonides, *Some Remarks on Reform on the United Nations - the Challenges, Achievements, Prospects*, [w:] *New Challenges for International Organizations*, red. J. Nowakowska-Małusecka, Katowice 2016.

⁵⁴ *Polska została niestałym członkiem Rady Bezpieczeństwa*, <https://businessinsider.com.pl/polityka/polska-w-radzie-bezpieczenstwa-onz/hdthbg9>, (14.11.2017).

⁵⁵ *Polska w Radzie Bezpieczeństwa ONZ. Witold Waszczykowski: pragniemy, by nasze członkostwo było rzeczywiste, nie iluzoryczne*, <https://www.polskieradio.pl/5/3/Artykul/1773319,Polska-w-Radzie-Bezpieczenstwa-ONZ-Witold-Waszczykowski-pragniemy-by-nasze-czlonkostwo-bylo-rzeczywiste-nie-iluzoryczne> (19.11.2017).

Dobrym prognostykiem tych relacji były oficjalne gratulacje dla polskiego państwa Ministra Spraw Zagranicznych Siergieja Ławrowa, jak również polsko-rosyjskie konsultacje – co warto podkreślić – odbyte za sprawą zaproszenia Moskwy, w których brali udział szczebel – niżsi przedstawiciele resortów zagranicznych. W przekazanym mediom oficjalnym komunikacie zapowiedziano, że podczas spotkania omówiono zagadnienia i ewentualne plany współpracy na agendzie tego gremium, w latach 2018-2019⁵⁶. Ponad roczna perspektywa zasiadywania Polski w Radzie Bezpieczeństwa pokazuje, że nie tylko dla Polski, ale również dla innych państw tej uniwersalnej organizacji Rosja pozostaje wymagającym negocjatorem i konkurentem dyplomatycznym i politycznym.

BIBLIOGRAFIA

MONOGRAFIE I OPRACOWANIA

- Domagała Arkadiusz. 2016. *Od interwencji humanitarnej do odpowiedzialności za ochronę. Społeczność międzynarodowa wobec wymuszania przestrzegania praw człowieka po interwencji NATO w Kosowie*. Kraków: Księgarnia Akademicka.
- Kobza Piotr. 2005. *Układy regionalne w systemie bezpieczeństwa zbiorowego Narodów Zjednoczonych*. Warszawa: ASPRA-JR - Fundacja Studiów Międzynarodowych.
- Lewandowski Tomasz Andrzej. 2017. *Koncepcja Responsibility To Protect. Aspekty konstytucjonoprawne*. Poznań: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza.
- Popiuk-Rysińska Irena. 2013. *Ewolucja systemu bezpieczeństwa zbiorowego Narodów Zjednoczonych po zimnej wojnie*. Warszawa: Dom Wydawniczy Elipsa.
- Tłałka Krzysztof. 2016. *Stagnacja czy rozwój? Przemiany operacji pokojowych we współczesnym świecie*. Kraków: AT Wydawnictwo.

ARTYKUŁY W CZASOPISMACH NAUKOWYCH

- Gowan Richard. 2017. „End Times Diplomacy at the UN?”, W „The End of International Cooperations?”, *Journal of International Affairs*, (Vol. 70, No. 3).
- Kobayashi K. 2017. „Whose Global Governance? Explaining the Evolution Russia’s Approach to Global Governance, 1945-2016”, *Rising Powers Quarterly* (Vol. 2, Issue 1): 183-209.
- Nowak Ewa, Głowiński Krzysztof. 2013. „Teoretyczne metody badawcze w naukach społecznych”. *Obronność - Zeszyty Naukowe Wydziału Zarządzania i Dowodzenia Akademii Obrony Narodowej* (nr 2/6): 136-146.
- Okhovat Sahar. 2012. „The United Nations Security Council: It’s Veto Power and It’s reform”, CPACS Working Paper (15/1) W https://sydney.edu.au/arts/peace_conflict/docs/working_papers/UNSC_paper.pdf, (24.10.2017).

⁵⁶ MSZ: *z inicjatywy Rosji odbyły się polsko-rosyjskie konsultacje*, 25 VII 2017 [online] <http://wiadomosci.onet.pl/swiat/msz-z-inicjatywy-rosji-odbyly-sie-polsko-rosyjskie-konsultacje/v1dqbx1> (12.11. 2017).

- Pert Alison. 2012. „The Good International Citizenship of the Rudd Government”, *Australian Yearbook of International Law*, vol. 30, Forthcoming Sydney Law School Research Paper (12/72): 1-54.
- Sobel R. S. 1994. „The League of Nations Covenant and the United Nations Charter: An Analysis of Two International Constitutions”, *Constitutional Political Economy*” (Vol. 5, No. 2).
- Беззубцев Валерий Сергеевич. 2015. „Соотношение государственного суверенитета и принципа уважения прав человека в контексте применения международно-правовых мер принуждения”, *Право. Журнал Высшей школы экономики*, (№ 2): 37-49 [Bezzubtsev Valerij Sergeevich. 2015. Sootnoshenie gosudarstvennogo suverniteta i printsipa yvazheniya prav cheloveka w kontekste primeneniya mezhdunarodno-pravovykh mer prinyzheniya”, *Pravo. Zhurnal Vyzhshej Szkoly Ekonomiki* (№ 2): 37-49].
- Зверев Петр Геннадьевич. 2013. „Позиция Российской Федерации по вопросу реформирования Совета Безопасности ООН”. *Актуальные проблемы гуманитарных и естественных наук* (№ 7 (54): 73-76 [Zvyoryov Petr Gennad'evich. 2013. Pozitsiya Rossijskoj Federatsii po voprosy reformirovaniya Soveta Bezopasnosti OON”, *Aktual'nye problemy gumanitarnykh i estestvennykh nauk* (№ 7 (54): 73-76].

ROZDZIAŁY W KSIĄŻCE

- Curanović Alicja. 2011. Wizerunek Rosji na forum ONZ. W *Wizerunki międzynarodowe Rosji*, red. Bieleń Stanisław, Skrzypek Andrzej, 251-277. Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR.
- Grzebyk Patrycja. 2017. Wpływ zachodnich interwencji zbrojnych na ewolucję prawa do użycia siły. W *Wojny Zachodu*, red. Madej Marek, 249-273. Wydawnictwo Naukowe Scholar.
- Makarewicz Andrzej. 2006. Bezpieczeństwo człowieka oraz solidarność międzynarodowa: cel i podstawa nowego ładu światowego W *Organizacja Narodów Zjednoczonych. Bilans i perspektywy*, red. Symonides Janusz, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.
- Olchowski Jakub. 2017. Problemy reformy ONZ. W *Rola Organizacji Narodów Zjednoczonych w kształtowaniu ładu międzynarodowego*, red. Pietraś Marek, Wojtaszczyk Konstanty Adam. Warszawa, 211-232. Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR.
- Rewizorski Marek. 2016. Poza „kompleksową współzależność” - w poszukiwaniu nowych rozwiązań dla starych problemów. W *Globalne zarządzanie i jego aktorzy. W poszukiwaniu rozwiązań dla zmieniającego się świata*, red. Rewizorski Marek, 11-31. Dom Wydawniczy Elipsa.
- Symonides Janusz. 2016. Some Remarks on Reform on the United Nations - the Challenges, Achievements, Prospects. W *New Challenges for International Organizations*, red. Nowakowska-Małusecka Joanna, 59-72. Uniwersytet Śląski.

ŹRÓDŁA INTERNETOWE

- ‘We need negotiations, not declarations’: Russia stays away from Trump’s UN reform plan
W <https://www.rt.com/news/403734-trump-un-reform-russia/>.
- Abilova Olga. 2016. Peacekeeping contribution profile: Russia W <http://www.providingforpeacekeeping.org/2016/10/31/peacekeeping-contribution-profile-russia/>.

- Adams Simon. 2015. Failure to Protect: Syria and the UN Security Council. Global Centre for Responsibility for Protect. Occasional Paper Series (5). New York W http://www.globalr2p.org/media/files/syriapaper_final.pdf.
- Al-Makahleh Dubovikowa Maria, Al-Makahleh Shebab. 2017. Russia's New Role in the New Middle East W
- Cordesman H. Anthony. 2014. Russia and the „Color revolution”. Russian Military View of a World Destabilized by the US and the West (Full Report) W https://csis-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/legacy_files/files/publication/140529_Russia_Color_Revolution_Full.pdf.
- Dziedzina Jacek. 2008. Organizacja Narodów Podzielonych W <https://opoka.org.pl/biblioteka/IK/gn200840-onz.html>.
- Gabuev Aleksander. 2016. Friends with Benefits? Russian-Chinese Relations After the Ukraine Crisis W <http://carnegie.ru/2016/06/29/friends-with-benefits-russian-chinese-relations-after-ukraine-crisis-pub-63953>.
- https://www.fairobserver.com/region/middle_east_north_africa/russia-role-middle-east-politics-syria-yemen-gulf-latest-news-16531/.
- Jacob Leo-Paul. 2017. Russia's diplomatic practices at the United Nations W <http://natoassociation.ca/russias-diplomatic-practices-at-the-united-nations>.
- Khallaf Hanouf. 2016. Veto Syria: Explaining the Power of the United Nations Security Council and the Syrian Refugee Crisis W <http://repository.usfca.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1371&context=capstone>.
- Krakowska Małgorzata. 2017. Naprawa ONZ kluczem dla przyszłości światowego bezpieczeństwa. 3 punkty W <http://www.defence24.pl/664870,naprawa-onz-kluczem-dla-przyszlosci-swiatowego-bezpieczenstwa-3-punkty>.
- Larson Sylwia. 2012. Rozszerzenie Rady Bezpieczeństwa ONZ: to nie będzie proste W <http://www.politykaglobalna.pl/2012/04/onz-rozszerzenie-rady-bezpieczenstwa-nie-będzie-proste/>.
- Lavrov Sergey. 2017. Statement by H.E. Mr. Sergey V. LAVROV, Minister of Foreign Affairs of the Russian Federation, at the 72nd session of the UN General Assembly, https://gadebate.un.org/sites/default/files/gastatements/72/ru_en.pdf.
- Milano Enrico. 2015. Russia's Veto in the Security Council: Whither the Duty to Abstain Art. 27 (3) of the UN Charter? ZaöRV (75) W http://www.zaoerv.de/75_2015/75_2015_1_a_215_232.pdf.
- MSZ: z inicjatywy Rosji odbyły się polsko-rosyjskie konsultacje. 2017. <https://wiadomosci.onet.pl/swiat/msz-z-inicjatywy-rosji-odbyly-sie-polsko-rosyjskie-konsultacje/v1dqbx/>.
- Nikitin Aleksander. 2004. Partners in peacekeeping. Historic change in the Balkans W <https://www.nato.int/docu/review/2004/historic-changes-balkans/Partners-in-peacekeeping/EN/index.htm>.
- Nikitin Aleksander. 2012. Russia as a Permanent Member of the UN Security Council. Friedrich Ebert Stiftung W <http://library.fes.de/pdf-files/iez/09461.pdf> (31.10.2017).
- Peacekeeping operations financing W <http://www.un.org/en/peacekeeping/operations/financing.shtml>.
- Pierrarcini Federico. 2017. Making History: China and Russia are Transforming Enemies into Friends, W <https://www.strategic-culture.org/news/2017/10/18/making-history-china-russia-transforming-enemies-into-friends.html>.

- Pifer Steven. 2017. Test Putin's proposal for UN peacekeepers W <https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2017/09/13/test-putins-proposal-for-u-n-peacekeepers/>.
- Polska w Radzie Bezpieczeństwa ONZ. Witold Waszczykowski: pragniemy, by nasze członkostwo było rzeczywiste, nie iluzoryczne. 2017. W <https://www.polskieradio.pl/5/3/Artykul/1773319,Polska-w-Radzie-Bezpieczenstwa-ONZ-Witold-Waszczykowski-pragniemy-by-nasze-czlonkostwo-bylo-rzeczywiste-nie-iluzoryczne>.
- Polska została niestałym członkiem Rady Bezpieczeństwa W <https://businessinsider.com.pl/polityka/polska-w-radzie-bezpieczenstwa-onz/hdthbg9>.
- Radin Andrew, Reach Clinton Bruce. 2017. Russian views of the International order, Rand Corporation. Santa Monica W https://www.rand.org/pubs/research_reports/RR1826.html.
- Rosja o kolejnym raporcie ONZ: pobieżny i nieprofesjonalny. 2017. W <http://fakty.interia.pl/raporty/raport-wojna-w-syrii/aktualnosci/news-rosja-o-raporcie-onz-pobiezny-i-nieprofesjonalny,nId,2460235>.
- Russia's participation in peacekeeping operations. 2017. W http://eng.mil.ru/en/mission/peacekeeping_operations.htm.
- Russia's Actions in Ukraine Condemned at United Nations W <https://editorials.voa.gov/a/russias-actions-in-ukraine-condemned-at-un/3715677.html>.
- Sampathkumar Mythyli. 2017. Russian diplomat appointed to lead new UN counter-terror unit W <http://www.independent.co.uk/news/world/americas/us-politics/russia-diplomat-un-counter-terror-unit-head-a7801916.html>.
- Seoka Nao. 2015. The Implications and Limitations of the Veto Power in the United Nations: A Critical Analysis of the Use of Veto by China and Russia in the Case of Syria W <http://acuns.org/wp-content/uploads/2015/06/Nao-Seoka.pdf>.
- Timofeyvich Aleksey. 2016. The UN Security Council veto: 7 facts W https://www.rbth.com/international/2015/10/01/the_un_security_council_veto_7_facts_49701.html.
- Von Griennath Tobias, Hansen Wibke, Koeppe Stefan. 2012. Peace Operations 2025 W http://www.zif-berlin.org/fileadmin/uploads/analyse/dokumente/veroeffentlichungen/ZIF_Peace_Operations_2025.pdf.
- Yamazoe Hiroshi. 2015. *The Prospects and Limits of The Russia - China Partnership*, RUFBS Briefing (No. 32 December) W <https://www.foi.se/download/18.1b4084ea15549d027d14b7c/1466509555073/RUFBS%20Briefing%20No.%2032%20.pdf>.
- Бовдунов Александр. 2017. Киму — мир: как Россия может усадить за стол переговоров КНДР и США W https://russian.rt.com/world/article/396307-rossiya-peregovory-kndr-ssha,09_XI_2017 [Bovdunov Aleksandr. 2017. Kimy-mir: kak Rossiya mozhet usadit' za stol' peregovorov KNDR i SSHA W <https://russian.rt.com/world/article/396307-rossiya-peregovory-kndr-ssha>].
- Вето в Совете Безопасности - СССР/Российская Федерация W http://www.un.org/ru/sc/meetings/veto/ussr_russia.shtml [Veto w Sovete Bezopasnosti - SSSR/Rossijskaya Federatsiya W http://www.un.org/ru/sc/meetings/veto/ussr_russia.shtml].
- Воронцов В. Александр. 2017. Ситуация вокруг КНДР и риск краха ООН, <http://www.globalaffairs.ru/global-processes/Situatciya-vokrug-KNDR-i-risk-krakha-OON-18698> [Vorontsov V. Aleksandr. 2017. Situatsiya vokrug KNDR i risk krakha OON W <http://www.globalaffairs.ru/global-processes/Situatciya-vokrug-KNDR-i-risk-krakha-OON-18698>].

- Концепция внешней политики Российской Федерации (утверждена Президентом Российской Федерации В.В.Путиным 30 ноября 2016 г.) 2016. W http://www.mid.ru/foreign_policy/news/-/asset_publisher/cKNonkJE02Bw/content/id/2542248).
- Никогосян Новhannes. 2017. Интервенции великих держав и будущее „ответственности по защите”, Валдайские записки (№ 74. Август) W <http://valdaiclub.com/a/valdai-papers/valdai-paper-74-great-power-interventions/> [Nikogosyan Khovkhannes. 2017. Interventsiya velikhikh derzhav i budushchee „otvetstvennosti po zashchite”, Valdajskie zapiski (№ 74. Avgust)].
- Полунин Андрей. 2017. Москва вышлет еще 155 дипломатов США. Напряженность между Россией и Америкой выходит на новый уровень W <https://svpressa.ru/politic/article/183345/> [Polunin Andrej. 2017. Moskva vyshlet eshchyо 155 diplomatov SSHA. Napryazhennost' mezhdru Rossiej i Amerikoj vykhodit na novyj uroven' W <https://svpressa.ru/politic/article/183345/>].
- Путин: Альтернативы ООН нет, но реформы в ней необходимы. 2017. W https://tsargrad.tv/news/putin-alternativy-oon-net-no-reformy-v-nej-neobhodimy_91396 [Putin: Al'ternativy OON net, no reformy v nej neobkhodimy W https://tsargrad.tv/news/putin-alternativy-oon-net-no-reformy-v-nej-neobhodimy_91396].
- Тренин Дмитрий 2016. Внешняя политика России в ближайшие пять лет: цели, стимулы, ориентиры W <http://carnegie.ru/2016/04/28/ru-pub-63462> [Trenin Dmitriy. 2016. Vneshnaya politika Rossii w blizhajshie pyat' let: tseli, stimuly, orentiry W <http://carnegie.ru/2016/04/28/ru-pub-63462>].
- Филатов Сергей, Кому надо превратить ООН в «Лигу наций 2.0»? Дискуссия о праве «вето» постоянных членов СБ ООН бесперспективна W <http://inforos.ru/ru/?module=news&action=view&id=54038> [Filatov Sergej. 2017. Komu nado prevratit' ON w „Ligy Natii 2.0”? Disskusiya o prave „veto” postoyajnykh chlenov SB OOn bespersektivna W <http://inforos.ru/ru/?module=news&action=view&id=54038>].